

הָיָה וְנוֹהֵם, וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּכָל הַבַּיִת. וְאֵז הוּא חֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמֶּשׁ.

וְזֶמַן אֶחָד הָיָה לִי שֶׁהָיָה קָם בְּכָל חֲצוֹת לַיְלָה וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, וּמִשׁוּם כִּף עֲשָׂה אֶת זֶה. אָמַר רַבִּי אַבָּא: בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן שֶׁשְׁלַחְנִי לְכַאֵן. בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה נָהֵם אוֹתוֹ הַגַּלְגַּל [וְהַדְּבִיקָן]. קָמוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יַעֲקֹב, וְשָׁמְעוּ אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּיַרְכְּתֵי הַבַּיִת וְשָׁנִי בְּנֵי עַמּוֹ, וְהָיָה אוֹמֵר, כְּתוּב (תְּהִלִּים ק"ט) חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָךְ. מָה רָאָה דָּוִד שֶׁהוּא אָמַר חֲצוֹת לַיְלָה וְלֹא בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה? אֵלֹא חֲצוֹת לַיְלָה - וְדָאֵי לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא אָמַר כֵּךְ. וְכִי כֵךְ נִקְרָא הַקַּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? כֵּן, שֶׁהָרִי חֲצוֹת לַיְלָה מִמֶּשׁ הַקַּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא וְסִיעֲתוֹ, וְאֵז הוּא הַשְּׁעָרָה שֶׁנִּכְנָס לָגֶן הַעֲדָן לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְּדִיקִים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יַעֲקֹב, וְדָאֵי נִשְׁתַּתְּףָּה עִם הַשְּׂכִינָה וְנִתְחַבְּרָה יַחַד. קָרְבוּ וְיִשְׁבוּ עִמּוֹ. אָמְרוּ לוֹ, אָמַר דְּבַר פִּיךָ, שִׁיפָּה אִמְרָתְךָ, מִנֵּיִן לָךְ זֶה? אָמַר לְהֵם, דְּבַר זֶה לְמַדְתִּי מִסְבִּי. וְעוֹד הָיָה אוֹמֵר, שִׁשְׁלֹשׁ [שְׁתַּחֲלֵת] הַשְּׁעוֹת הָרְאוּשׁוֹנוֹת שֶׁל הַלַּיְלָה, כֹּל הַדְּיָנִים שֶׁלְמִטָּה מִתְעוֹרְרִים וְהוֹלְכִים וּמִשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם. וּבְחֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמֶּשׁ הַקַּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר בְּגֵן עֲדָן, וְהַדְּיָנִים שֶׁלְמִטָּה אֵינן נִמְצָאִים. וְכָל הַמְּנַהֲגִים שֶׁלְמַעַל בַּלַּיְלָה, אֵינן נִמְצָאִים אֵלֹא בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמֶּשׁ. מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאֲבָרָהֶם, שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית י"ד) וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה. בְּמִצְרַיִם - (שְׁמוֹת י"ב) וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה. וּבִמְקוֹמוֹת רַבִּים בַּתּוֹרָה כֵּךְ נִמְצָא. וְדוֹד הָיָה יוֹדֵעַ. [וְכֵן] וּמִנֵּיִן הָיָה יוֹדֵעַ? אֵלֹא כֵּךְ

בְּכָל בַּיְתָא, וּכְדִין הוּא פְּלָגוֹת לַיְלָא מִמֶּשׁ. וְחַד סָבָא הָוָה לִי דְהוּוּ קָם בְּכָל פְּלָגוֹת לַיְלָא וְאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא וּבְגִינֵי כֵךְ עֲבַד הָאִי. אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשִׁדְרֵנִי הָכָא. בְּפְּלָגוֹת לַיְלָא נָהִים הוּוּא גְּלַגְלָא דְקִיטְפָא, קָמוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יַעֲקֹב, שָׁמְעוּ לְהוּוּא גְּבָרָא דְהוּוּ יְתִיב בְּשַׁפּוּלֵי בַיְתָא וְתָרִין בְּנוֹי עֲמִיה וְהוּוּ אָמַר כְּתִיב, (תְּהִלִּים ק"ט) חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָךְ, מָאִי קָא חֲמָא דָּוִד דְּאִיהוּ אָמַר חֲצוֹת לַיְלָה וְלֹא בְּחֲצוֹת לַיְלָה. אֵלֹא חֲצוֹת לַיְלָה וְדָאִי, לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אָמַר הָכִי. וְכִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא הָכִי אֶקְרִי. אֵינן, דְּהָא חֲצוֹת לַיְלָה מִמֶּשׁ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אֲשַׁתְּכַח וְסִיעֲתָא דִּילֵיה וּכְדִין הִיא שְׁעֲתָא דְעִיל בְּגַנְתָּא דְעֲדָן לְאַשְׁתַּעֲשֵׂא עִם צְדִיקָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יַעֲקֹב וְדָאִי נִשְׁתַּתְּףָּה בְּשְׂכִינְתָּא וְנִתְחַבְּרָה כְּחַדָּא, קָרִיבוּ וְיִתִּיבוּ עִמֵּיה, אָמְרוּ לֵיה אֵימָא מְלָה דְפּוּמְךָ דְשִׁפִּיר קְאָמְרָתְךָ. מִנָּא לָךְ הָאִי. אָמַר לוֹן מְלָה דָּא אוֹלִיפְנָא מִסְבָּאִי. וְתוּ הָוָה אָמַר דְתַלְתָּ (נ"א דְתַחֲלַת) שְׁעֲתֵי קְמִייתָא דְלַיְלָא כָּל דְיִנֵּין דְלִתְתָּא מִתְעָרִין וְאֲזֵלִין וְשִׁאטִּין בְּעַלְמָא.

בְּפְּלָגוֹת לַיְלָא מִמֶּשׁ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אֲתַעַר בְּגַנְתָּא דְעֲדָן וְדִינֵין דְלִתְתָּא לָא מִשְׁתַּפְּחֵן. וְכָל נִימוּסֵין דְלַעִילָא בְּלַיְלָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ אֵלֹא בְּפְּלָגוֹת לַיְלָא מִמֶּשׁ. מְנַלְן מֵאֲבָרָהֶם דְכְּתִיב וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה. בְּמִצְרַיִם (שְׁמוֹת י"ב) וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה, וּבְאַתְרֵין סְגִיאֵין בְּאוֹרֵייתָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח. וְדוֹד הָוָה יוֹדֵעַ.

וּמִנָּא הָוָה יוֹדֵעַ. אֵלֹא הָכִי אָמַר סָבָא.